

הבי גרסי' לדידי חזי אי אורוילא בר ראימא דהוי כי הר תבור.
 פירוש עופר של רחס הכר ומתנגמין עופר האלים אורוילא
 דליילא וכן בסוף זכמים (דף קיג: ושם ד"ה אורוילא) דלמנר התם בשלמא
 לר' יוחנן דלמנר לא יכר מזבל לא"י היינו דקס רימא התם אלף לר"ל
 רימא היכא קס א"ר ינאי גוראות
 הכניסו לתיבה ופרין והלמנר רצה בר
 בר חנה לדידי חזי לי אורוילא דבר
 דלימא דהוי כי הר תבור ואי גרסי'
 אורוילא דימא היינו דג שזים א"כ
 מאי קשיא ליה האמרינן צפ' קמא
 דקדושין (דף יג.) לא נגזרה על דגים
 שזים. ר"מ ור"י: **ואפ"ר כופתא.**
 היינו רעי כדלמנר צמלק (פסהדרין
 דף סג:) אשמיינה ואימינ צטולא
 דכופתא דממיה: **ודמון כמאן**
דמיבסמי. מלאן משמע כמ"ד צמלק
 (שם דף קי:) מתי מדבר יש להן
 חלק לעולם הצא:

אפרי גרסי דרוגג. שם אומן הנהר. והוי רחוקין זה מזה והיה (א)
 מדלג מפרדה זו לפרדה זו: **פרסי כפא דחמרא.** שניהם מלאים
 יין והיה מוריק מרתייהו צידד זה צמון זה צהדי דקמשוור ואינו
 נשפך אפי' טפה אחת ואע"פ שהיה אומן יום רוח סערה שהיו עולין
 יורדי הים צלניות עד לשמים ויורדין
 עד מהומות מכה הרוח ואף על פי כן
 לא נפלה טפה לארץ: **יעלו שמים**
 וגו'. פסוק הוא גזי יורדי הים כספר
 מהלים: ה"ג **שמעין צי מלכא וקטלוהו.**
 צי מלכא דשידי שאין דרכו של שד
 להראות^(א) צני אלס והרגוהו מפני
 שהיה מגלה סודס. ואית דלמנר צי
 מלכא קיסר שהיה ירא שלא יטול
 המלכות ממנו שהיה אומן שד מאלס
 הצא על השידה והיה דר צין האנשים:
אורוילא צי יומא. רחס צין יום אחד
 דלמות הים נולד: **כי הר סגור.** כן
 היה גדול: **זי מרבעתא דרישיה.**
 מקום הנחת ראשו כשזכב על
 הקרקע: **רמא כופתא.** הטיל ריעי
 וסכר הריעי לירדנא לפי שעה עד
 שמסמסוהו המים מעט מעט:
אקרוסא. נפרדע: **כאקרא**
דהגרנויא. גדול היה כאותו כרך:
ואקרא דהגרנויא כמה הוה שמינ
צפי. הגמרא קאמר ליה: **אסא**
סנינא. רצה קאמר ליה: **פושקנא.**
 עורב נקצה: **צאילנא.** על ענף אחד
 כדרך העופות: **לא הימני.** לא
 האמנתי: **כוורא.** דג: **אכלה טינא.**
 שרץ קטן: **צאוייסי.** צנחריו של דג
 כנסם השרץ. ונראה לי דהיינו צילצית
 כדלמנר^(א) בעלמא (שפת עו: ע"ש) שלשה^(א)
 אימות הן (ש) חלש על הגבור אימת
 צילצית על ליתן: (א) **ואדחיוהו מיא.**
 הדחיוהו המים והשליכוהו^(א) כדרך ים
 שאינו סובל דבר ממי: **הרבו מיניה**
שיסין מחווי. שהשליכו^(א) על ששים
 כרכים ושיצדן כולן שהיה גדול כל
 כך: **ואכלו מיניה שיסין מחווי.**
 שדונו לח: **ומלחו מיניה שיסין**
מחווי. אחרים שהיו רחוקים משם
 ומלחו ממנו ונשארוהו למקומן: **מחד**
גנגלא דעינייה. מגלגל עינו לקחו
 שמן תלת מאה גרבי: **לשנה אחרס**
הוו מנסרי. לבנות מעצמות הדג
 אותן מחווי שהפיל: **חלסא אגביה.**
 שהיה חול (א) נקצץ על גבו: **וקדחו.**
 עשבים על החול: **וסצרינן יבששא.**
 איי הים היא: **שילא.** סנפיר: **צין**
שילא לשילא. (א) סנפירין צבג הדג
 אחת לצד הראש ואחת לצד הזנב: **איבו**
צוקיפא. שהיה הולך כנגד הרוח ואנן
 אולינן צשיפולא כמו שהרוח הולך

תורה אור השלם

1 יעלו שמים קרו
 התחבשות ופשים בריעה
 תתמוגג: תהלים קו כו
 2 ידעתי עוף כל היום וזו
 שדי עמדי: תהלים נא יא

הגהות הב"ח

(א) נג' ונקט מרי כפי
 דממלא: (ב) שם טיקא
 צאסי' וזמת ואמסוהו:
 (א) שם ובי דקין ואחאן
 נלמנר מריסר ובי: (ד) שם
 מנסרי כשורי מנרמי ומני
 כל"ל וזמת מטללח נמחק:
 (ה) שם אית לי צניויה
 ובי: (ו) שם דלי לי ינדפא
 ומלא דלי לי אעמא: (ז) שם
 ואמר לן מרחקין ממני
 פכתי: (ח) רשב"ם ד"ה
 אפרי ובי והיה השד מלג:
 (ט) ד"ה צאוייסי ובי אימות
 הן אימת חלש: (י) ד"ה
 מרבו ובי שהשליכו הים על:
 (יא) ד"ה חלסא ובי נקצץ.
 י"ב ס"א נקודה: (יג) ד"ה צין
 שילא לשילא שני סנפירין:

מוסף רש"י

אורוילא. הוא רחס (ובחיים)
 קיג: ע"ש. בת יומא.
 כיום שנוהר (שם). ומשאכא
 דצוארייה. משך זאחו (שם).
 ובי מרבעתא דרישיה. צי
 מבידן על לחשו (שם). וסכר
 ליה לירדנא. הטיל גלג
 צוקין וסכר היקדן ופסם
 הילך מימיו (שם). ע"ש.

דמים של ים

דמים של ים אינן נוצעין אלף ע"י רוח הולכין צהן: **כמיחם קומקומא דמיא.** כשיעור שמחממים קומקומום של מים חמוין: **ושדי פרשא**
גירא. כשהיה שום אדם צמך וצקשת על שפת הים לארץ הוה חזינן דקדמה לה ספינתא לגירא: **גילדנא.** שם דג קטן הוא.
 כלומר דג זה הוי מדגים קטנים שזים: **פרי שייל.** אצל שאר דגים שזים אין להם אלף סנפיר אחת צלמנע הגצ: **וחזינן**
להוא ליפרא כו' גרסינן: אמרינן ליכא מיא. היינו סבורין שאינן עמוקים הואיל ולא קאי צמיא אלף עד צרוליה:
חזינא. גרזן או מעד: **לבר נגרא.** חרש עזים: **ולאו משוס דעמיקי מיא.** מהלך שבע שנים לא הגיע החזינא לקרקע
 אלף משוס דרדיפי מיא מתוך חריפות הנהר לא היה נללל עדיין ולא מחמת העומק צלצד: **עמדי.** ראשו מגיע לקרקע:
דשמטי גדיפיהו. נופלות נוזה שלהן מרוב שומן: **דליא לי גדפא.** הגציהה לי הכנף. רמז זה חלקך לעתיד לבא: **ליסן עליהם**
אם הדין. שצחצחאם מתעכב משיח ויש להם זכר בעלי חיים לאותן אוזיים מחמת שומן: **טייעא.** סוחר ישמעאל: **והפרינן.** האיי
 עפרא צהאי עפרא לנסותו אם היה צקי כל כך: **אמר לי.** הווא טיעעא תא ואחוי לך: הכי גרסי' אולינן חזינינהו ודמו כמאן דמיבסמי

וגו
הוויא שתין בתי אתא תנינא בלעה אתא פושקנצא ובלעה לתנינא וסליק יתיב
באילנא תא חזי כמה נפיש חיליה דאילנא אמר רב פפא בר שמואל אי לא הווי
התם לא הימני ואמר רבה בר בר חנה זימנא חדא הוה קא אזלינן בספינתא
וחזינן ההוא כוורא (א) **דיתבא ליה אכלה טינא באויי** (ב) **ואדחוהו מיא ושדוהו**
לגורא וחרוב מיניה שתין מחווי ואכול מיניה שתין מחווי ומלחו מיניה שתין
מחווי ומלאו מחד גלגלא דעיניה תלת מאה גרבי משחא וכי הדרן (א) לכתר
תריסר ירחי שתא חזינן דהוה קא מנסרי (א) מגרמי מטללתא ויתבי למבנינהו
הנך מחווי ואמר רבה בר בר חנה זימנא חדא הוה קא אזלינן בספינתא וחזינן
ההוא כוורא דיתבא ליה חלתא אגביה וקדה אגמא עליויה סברינן יבשתא היא
וסלקינן ואפינן ובשלינן אגביה וכד חם נביה אתהפיך ואי לא דהוה מקרבא
ספינתא הוה טבעינן ואמר רבה בר בר חנה זימנא חדא הוה אזלינן בספינתא
וסגאי ספינתא בין שיצא לשיצא דכוורא תלתא יומי ותלתא לילוואתא איהו
בוקיפא ואנן בשיפולא וכי תימא לא מסגיא ספינתא טובא כי אתא רב דימי
אמר כמיחם קומקומא דמיא מוסגיא שתין פרסי ושארדי פרשא גירא וקדמה
ליה ואמר רב אשי ההוא גילדנא דימא הואי דאית ליה תרי שייצי ואמר רבה
בר בר חנה זימנא חדא הוה אזלינן בספינתא וחזינן ההוא ציפרא דקאים עד
קרצוליה כמיא ורישיה ברקיע ואמרינן ליכא מיא ובעינן לחות לאקורי נפשין
ונפק בת קלא ואמר לן לא תיחיתו הכא דנפלת ליה חציצא^(א) לבר נגרא הא שב
שני ולא קא מטיא אארעא ולא משום הנפישו מיא אלא משום דרדפי מיא
אמר רב אשי ההוא זיז שדי הוא דכתיב^(א) וזיז שדי עמדי ואמר רבה בר בר חנה
זימנא חדא הוה קא אזלינן במדברא וחזינן הנהו אווזי דשמטי גרפייהו
משמנייהו וקא נגדי נחלי דמשחא מתותייהו אמינא להו אית (א) לן בגוייכו
חלקא לעלמא דאתי חדא דלי (א) גרפא וחדא דלי אממא כי אתאי לקמיה דרבי
אלעזר אמר לי עתידין ישראל ליתן עליהן את הדין (סימן) כעפרא דתכילתא
טרקתיה עקרבא לסלתיה) ואמר רבה בר בר חנה זימנא חדא הוה קא
אזלינן במדברא ואיתלוי בהדן ההוא טייעא דהוה שקיל עפרא ומורח ליה
ואמר הא אורחא לדוכתא פלן והא אורחא לדוכתא פלן אמרי' ליה כמה
מרחקינן ממיא ואמר לן הבו לי עפרא יהיבנן ליה ואמר לן (א) תמני פרסי
תנינן ויהבינן ליה אמר לן דמרחקינן תלתא פרסי אפכית ליה ולא יכילית ליה
(א) אמר לי תא אחוי לך מתי מדבר אזלי חזינינהו ודמו כמאן דמיבסמי

וגו